

Læs mere om
Specialektoren og
Region Nordjylland på
www.rn.dk

Nogen i ryggen

Udgivet af:
Region Nordjylland
Niels Bohrs vej 30
9220 Aalborg Ø
region@rn.dk
Oktober 2009

Grafisk design:
Par no 1

Foto:
Peter Ehlers/SHRPA

Print:
Vester Kopi

I NORDJYLLAND TAGER VI OS GODT AF DEM MED SÆRLIGE BEHOV

n

Der er muligheder for alle i Nordjylland. Også for borgere med behov for specialiseret støtte. Det sørger Speciaalsektoren for med en lang række tilbud.

Det handler om mennesker med handicap eller psykisk sygdom, om mennesker med hjerneskader, kommunikationshandicap eller misbrugsproblemer. Og om flygtninge med posttraumatisk stress.

Kommunerne har ansvaret for, at der er tilbud om støtte og behandling til dem med særlige behov. Nogle tilbud er meget specialiserede og henvender sig til ganske få mennesker i hver kommune. Derfor driver regionen dem.

Speciaalsektoren finansieres næsten udelukkende via takstindtægter fra de nordjyske kommuner, og det stiller særlige krav til os. Vi skal være omkostningsbevidste og fleksible. Kunne reagere hurtigt og effektivt på ændringer i kommunernes efterspørgsel, både omfangsmæssigt og med hensyn til typen af tilbud. Og det stiller også krav om faglig specialisering, dokumentation og synliggørelse.

Vi gør alt, hvad vi kan

Speciaalsektoren har 20 forskellige tilbud fordelt rundt om i regionen. Her møder borgerne dygtige og engagerede fagfolk, der gør alt for at give den enkelte en tilværelse så tæt på det "normale" som muligt.

Alle personlige historier i pjecen er fiktive, men læner sig tæt op af virkeligheden.

Kommunikation

Hjerneskade

Handicap

SPECIALSEKTORENS 5 OMRÅDER

Misbrug

Socialpsykiatri

LIVET KAN GÅ VIDERE MED EN HJERNESKADE

Op mod 15.000 danskere rammes hvert år af en hjerneskade. Størstedelen af hjerneskaderne skyldes en blodprop eller blødning i hjernen (apopleksi) eller et kraftigt slag (kranietraume) fra f.eks. fald- eller trafikulykker. Hjerneskade kan også opstå efter kvælning, drukning eller hjertestop og som følge af betændelsestilstande, svulster eller forgiftninger.

En hjerneskade kan ramme forskellige funktioner i hjernen, og følgerne kan være mange. Nogle følger er nemme at få øje på, f.eks. lammelser eller taleproblemer, men mange er usynlige – problemer med at koncentrere sig, lære nyt, huske, planlægge eller begå sig socialt.

En hjerneskade ændrer verden radikalt – både for den ramte og for familien. Men selv om hjerneskader ikke kan helbredes, er der lys forude. Med den rette behandling og genoptræning kan selv svært hjerneskadede skabe en aktiv og meningsfuld tilværelse.

Vi hjælper folk videre

Region Nordjylland driver en række behandlingscentre med både døgn- og ambulante tilbud til børn, unge og voksne med erhvervede eller medfødte hjerneskader.

Behandlingsforløbene bliver tilrettelagt individuelt for at udrede, træne og udvikle den hjerneskadedes ressourcer – såvel de kognitive som de fysiske og sociale. Målet med behandlingen er at gøre den hjerneskadede fortrolig med sine egne begrænsninger og ressourcer, så personen bliver bedre i stand til at deltage i eget liv.

Udover behandlingscentrene har Region Nordjylland permanente botilbud i Nykøbing Mors til personer med svære følger efter en hjerneskade og til personer med varig og betydelig nedsat fysisk funktionsevne.

MED ÉT VAR ALT FORANDRET

19-årige Niels bliver slynget ud af bagruden, da bilen med al for højt fart skrider ud i svinget og ruller rundt. Han sad på bagsædet uden sele.

Niels slår højre side af hovedet voldsomt og bliver lagt i kunstig koma. Efter fem uger får forældrene for første gang kontakt med ham.

Niels udskrives fra Aalborg Sygehus til videre genoptræning. Han genvinder langsomt en smule funktion i arme og ben, kan genkende og forstå mere og sige et par ord. Men der er brug for en større rehabiliteringsindsats. Den får han på Behandlingscentret Østerskoven.

Niels skal stadig have hjælp til alting, men genoptræningen lærer ham nye måder at kommunikere på. Han gen-

vinder langsomt evnen til at spise lidt selv, og motorikken bliver trænet, så han kan begynde at stå, frisere og barbere sig med lidt hjælp.

Niels regner med snart at kunne gå med en rollator, og han vil gerne bo i et af kommunens bofællesskaber. Resten af livet vil han have motoriske vanskeligheder. Han vil også have svært ved at huske, svært ved at gøre tingene i den rigtige rækkefølge og ved at træffe beslutninger eller overskue komplekse sammenhænge. Både Niels og hans forældre har accepteret, at han aldrig vil få sit "gamle liv" tilbage, men er drevet af håbet om, at det stadig kan blive bedre.

HJÆLP TIL MENNESKER MED HØRETAB ELLER DØVBLINDHED

Talens kunst er vanskelig at lære, når man er født uden hørelse, med svært høretab eller som døvblind. Derfor tilbyder Region Nordjylland intensiv hjælp til børn, unge og voksne til at opnå de bedst mulige kommunikationsevner.

Aalborgskolen/Døvblindecentret

Aalborgskolen og Døvblindecentret er Region Nordjyllands helhedstilbud til mennesker med høretab og medfødt døvblind-

hed. Det er en landsdækkende specialinstitution med botilbud, undervisning, vejledning, socialt samvær og aktiviteter. Både Aalborgskolen og Døvblindecentret hjælper også mennesker med andre funktionsnedsættelser end høretab eller døvblindhed. F.eks. fysiske handicaps, hjerneskader eller generel udviklingshæmning.

ET SPØRGSMÅL OM BEHOV OG BEGRÆNSNINGER

Julie på 25 år er født med CHARGE syndrom. Det betyder, at hun har medfødte misdannelser, hjertesygdom og nedsat lungefunktion. Julie kan ikke spise normalt og får derfor sondemad. Og hun har desuden nedsat hørelse, nedsat syn og nedsat sansefunktion.

Som 5-årig kommer Julie på døgninstitution og bliver samtidig tilknyttet vejledningsafdelingen på Døvblindecentret i Aalborg, som hun flytter ind på i en alder af 7 år. Julie får relevant undervisning og møder professionelle, som forstår hendes behov og begrænsninger. Hun bliver bedre

til at kommunikere og bedre til at forstå både sig selv og andre mennesker. Julie lader sig inspirere af andres valg og handlinger og deltager i højere grad i det daglige liv. Især elsker hun at spille musik og lave billedkunst – hun er nemlig blevet rigtig god til at bruge sine hænder. Når Julie spiller musik med de andre beboere, vil hun helst spille tamburin, for den har hun rigtig god føling med. Julie regner med at blive boende på Døvblindecentret resten af sit liv.

OMSORG FOR BØRN OG VOKSNE

Sødisbakke

Sødisbakke er regionens specialiserede bo-, samværs-, aktivitets- og aflastningstilbud til voksne med varig funktionsnedsættelse. Beboerne har meget forskellige handicaps og behov for en specialpædagogisk indsats for at skabe tryghed og udvikling i deres liv.

Specialbørnehjemmene

Specialbørnehjemmene er et af regionens tilbud til børn og unge fra 0 til 18 år med betydelige og varigt nedsatte fysiske og/eller psykiske funktionsevner. Børnene har brug for en målrettet pædagogisk indsats og hjælp til næsten alt. Specialbørnehjemmene er døgninstitutioner, hvor børnene får støtte og bliver passet 24 timer i døgnet.

EN TILTRÆNGT HÅNDRÆKNING

16-årige Allan er født med alvorlige fysiske og psykiske handicaps og har epilepsi som følgehandicap. Allans forældre passede ham derhjemme, mens han var lille, og fik de nødvendige hjælpemidler fra kommunen. På et tidspunkt blev opgaven dog for stor for forældrene, og derfor søgte de om at få en døgnplads til Allan på Specialbørnehjemmene. Her har familien fået den håndsækning, den har brug for. Fagfolk tager udgangspunkt i Allans personlige ressourcer og støtter hans videre udvikling gennem pædagogik, alternative kommunikationsformer, forskellige motoriske og sociale aktiviteter. Forældrene har været involveret i alle beslutninger om deres dreng og føler, at han er i gode hænder. Når Allan bliver 18 år, skal han flytte videre til en institution for voksne.

BEDRE KONTAKT TIL OMVERDENEN

Det kan være svært at kommunikere og begå sig blandt andre mennesker, hvis man har nedsat tale-, høre- eller synsevne. I Region Nordjylland hjælper vi børn og voksne med kommunikationsbesvær på de 3 kommunikationsinstitutter: Taleinstituttet, Høreinstituttet og Institut for Syn og Teknologi. Her samarbej-

der specialuddannet personale tværfagligt og helhedsorienteret om at udvikle den enkeltes tale, hørelse og syn. Alle nordjyder kan få gratis råd og vejledning om tale-, høre- eller synsvanskeligheder hos det enkelte institut.

UDSIGT TIL EN BEDRE HVERDAG

Joan på 39 år er blevet meget nærsynet på grund af sukkersyge og har gennemgået flere øjenoperationer. Hun har været meget sygemeldt og er bange for at miste sit arbejde som bankassistent. Og det bliver mere og mere svært for hende at klare dagligdagen derhjemme. Der er ikke udsigt til bedring, så hendes læge har henvist hende til Institut for Syn og Teknologi i Aalborg. På instituttet bliver Joans synshandicap undersøgt, og der viser sig at være flere hjælpemidler, som kan gavne hende – f.eks. et elektronisk læseapparat og et par lupbriller

til arbejdet og hjælpemidler til aktiviteterne derhjemme. Joan får også undervisning i brug af hjælpemidlerne og i teknikker til bedre at kunne færdes. Institutet vurderer Joans muligheder for at udføre sine arbejdsopgaver, og på den baggrund får hun en fleksjob-aftale med sin arbejdsgiver. Familien får råd om, hvordan den bedst kan tage hensyn i dagligdagen, og både Joan og hendes familie er glade for, at hun igen kan have en aktiv tilværelse.

HJÆLP OG STØTTE TIL MISBRUGERE

Som misbruger kan det være svært at komme videre på egen hånd. Region Nordjyllands Misbrugscenter er et tilbud til unge og voksne, som har brug for behandling, råd og vejledning for at komme ud af et misbrug. På Misbrugscentret er vi specialister i ambulant alkohol- og stofbehandling og døgnbehandling af personer med et alkoholproblem.

Alle nordjyder kan ringe anonymt til Misbrugscentret og få gratis råd og vejledning. Misbrugere kan også hente hjælp på Boformen Aas, som primært er et akut forsorgstilbud til mennesker med et aktivt alkoholmisbrug, som bl.a. bliver tilbudt afrusning.

MISBRUGER OG MOR FOR ANDEN GANG

Lotte er 27 år og gravid med sit andet barn. Hun har svært ved at styre sin drikketrang og magter ikke at stoppe ved egen kraft. Da Lotte var gravid med sit første barn, prøvede hun at trappe sit alkoholforbrug ned, men dumpede i flere gange. Nu er hun bange for, at hendes 3-årige søn kan have taget skade, for han lærer langsommere end sine jævnaldrende. Lotte har frygtelig dårlig samvittighed, og håber, at det vil gå bedre med den nye graviditet. Hun er klar over, at hun må have hjælp, og taler med jordemoderen om sine bekymringer. Jordemoderen anbefaler,

at Lotte får hjælp hos misbrugscenterets Baggrundsteam for gravide misbrugere – et tværfagligt team af professionelle fra sygehus- og behandlingssektoren. Her får Lotte via kognitiv terapi hjælp til at styre sin drikketrang, og hun bliver støttet i at holde sig væk fra alkoholen. Det går rigtig godt med graviditeten nu, og Lotte tror på, at det nok skal gå. Når hun har født, vil hun gerne benytte sig af Baggrundsteams tilbud Café Tumlingen i Aalborg. I caféen kan hun tale med andre nybagte mødre om det at være mor, og det at være tidligere misbruger.

EN LETTERE HVERDAG FOR SINDSLIDENDE

Mange mennesker med sindslidelser har svært ved at klare sig selv i dagligdagen. Derfor har Region Nordjylland en række socialpsykiatriske tilbud til sindslidende voksne, som har brug for særlig hjælp – seks specialiserede boformer, et forsorgstilbud og to daghuse. Hvert tilbud tager udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov for hjælp og støtte til at få hverdagen til at fungere.

De socialpsykiatriske boformer

Regionens socialpsykiatriske boformer er hjem for voksne med omfattende og varige nedsatte psykiske og sociale funktionsevner. Det er mennesker med svære og ofte kroniske sindslidelser som f.eks. skizofreni, depression, alvorlige personlighedsforstyrrelser eller demens. Ofte er lidelserne kombineret med misbrug og svære sociale- og personlige problemer med at håndtere hverdagen. Boformerne henvender sig også til mennesker med alvorlige sindslidelser, der har dom til behandling.

Akut forsorg

Syd for Thisted driver vi et akut forsorgstilbud om et midlertidigt ophold for mennesker med alkoholproblemer og/eller psykiske lidelser.

Daghusene

Daghusene er et dagtilbud til sindslidende, som bor i eget hjem – voksne, der har brug for støtte, optræning og socialpsykiatrisk behandling for at nå egne mål. Daghusene er ikke et blivende sted, men et tilbud i en planlagt periode.

Rehabilitering af flygtninge

Regionens rehabiliteringscenter behandler flygtninge for posttraumatisk stress og tilbyder afklaring af den enkeltes muligheder for revalidering.

EN NY START PÅ LIVET

Jeppe er 43 år og har været skizofren, siden han var teenager. Han har talrige indlæggelser på psykiatriske afdelinger bag sig – og har været det, nogle kalder en ”svingdørspatient”. I teenageårene blev han ikke tilbudt den nødvendige støtte og behandling, og han levede i mange år i et småkriminelt miljø, hvor stoffer og alkohol var en del af dagligdagen.

Med hjælp fra sin sagsbehandler flyttede Jeppe for 3 år siden ind på Boform Brovst. Her er han kommet i en stabil medicinsk behandling og har fået udredt sit behov for hjælp og støtte til træning i daglige færdigheder. Han har også fået sit helt personlige træningsprogram og har det meget bedre. Så godt, at han nu er på vej til at flytte ud i et botilbud med mindre støtte i sin egen kommune.

